

Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidererjeva u-
lica št. 5.

Telefon 31VI.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, sobota 8. februarja 1919.

Štev. 32.

**Slovinci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!**

Socijalisti proti imperi- jalizmu.

Mednarodna konferenca socijalistov je 1. febr. v Bernu sklenila resolucijo, naperjeno proti tendencam mirovne konference, ki hoče državne meje določiti v razmerju po vojaški moči, katero je prinesla vojna, torej primerno zmagi antante. Principi te resolucije se glase: Konferenca (socijalistov) v Bernu zavrača:

1. Pravico zmagovalca do plena in tudi vse pogodbe, na podlagi katerih so nekatere države, ki se jim je za to obljubilo povečanje ozemlja, vstopile v svetovno vojno (n. pr. londonski pakt).

2. Zavrača določitev mej, ki bi se ozirale na vojaške interese (takozvane vojaške meje).

3. Zavrača vse nasilne in prikrite aneksije na podlagi historičnih pravic.

4. Zavrača nasilne in prikrite aneksije na podlagi dozdevnih gospodarskih potreb.

5. Za nove državne tvorbe in priklapljenje ozemlja k novim državam se zahteva varstvo obstoječih zemljepisnih in gospodarskih odnošajev na podlagi trgovskih in prometnih pogodb, ki jih ima zveza narodov potrditi.

6. Se zahteva možnost, da zveza narodov odločuje o bodočih zahtevah narodov ali delov kakega naroda, če bi ti želeli spremembo mej na podlagi ljudskega glasovanja (plebiscit).

Tej resoluciji se bo pridjal še končni odstavek, brž ko bo zveza narodov urejena.

(Op. uredn. Te zahteve se gotovo strinjajo z Wilsonovimi zahtevami in mi Slovenci se ne bi imeli takih resolucij oziroma njenega uveljavljenja bati, pač pa je naperjena proti imperijalizmu Italijanov in drugih).

7. Zavrača stvarjanje gotovih dejstev z predčasnim, vojaškim zasedanjem spornega ozemlja.

Konferenca zahteva:

1. Nedvomno uveljavenje pravice narodov, da svojo usodo in svojo državno pristojnost sami določijo.

2. V spornih okrožjih zahteva odločitev pod kontrolo zveze narodov.

3. Varstvo narodnih manjšin na podlagi pogodb, ki jih dovoli zveza narodov in ki se sprejmejo v državno ustavo, in sicer:

a) Za naselbine v enotnem jezikovnem ozemlju se zahteva prostost notranje države in gospodarske uprave, kulture in jezika po vzorcu švicarskega kantonskega sistema. (Op. prim. Kočevje).

b) Za rastresene manjšine v enotnem tujem jezikovnem ozemlju se zahteva prostost njihove kulture in jezika in polno državno enakopravnost.

Političen pregled.

Kraljevina SHS je dosedaj priznana od treh držav in sicer od Grške, Japonske in Norveške.

Skupne meje Jugoslavije in Češke. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: Kakor javljajo listi, razmotriva sedaj osemčlanski odsek, sestojče iz Francozov, Angležev, Američanov in Italijanov, načrt, ki sta ga v imenu čehoslovaške republike predložila dr. Kramář in Beneš. Načrt zahteva, da morata dobiti čehoslovaška republika in jugoslovanska država toliko ozemlja, da bosta imeli skupne meje. Internacionalizacijo vsega prometa po Donavi, po Labi in po Visli in internacionalizacijo vseh železniških prog s postajami Požun, Trst, Reka, Nürnberg in Strassburg smatra dr. Kramář in Beneš kot neodklonljivo. Posebni pozornosti zaveznikov priporočata dr. Kramář in Beneš dejstvo, da je četrtina dunajskega prebivalstva češka.

Nemška ustavotvorna narodna skupščina je imela dne 6. februarja prvo sejo. Otvoril je sejo ljudski poverjenik Ebert (socijaldemokrat).

Mariborske novice.

Mariborski šolski nadzornik je postal g. Matija Lichtenwainner, učitelj v Rušah.

Skrb za siročad je poveril ministrski svet ministrskemu podpredsedniku dr. Korošcu.

Sramotno so zapustili: Saperski bataljon v Ptujju sledeči: poddesetnik Franc Golob (Dornova, Ptuj); saperski: Ignac Fras (Sv. Urban, Ptuj), Rudolf Goričan (Pobrežje), Ivan Grabar (Podvinci, Ptuj), Franc Horvat (Zavrč, Ptuj), Ivan Kuhar (Nova vas, Ptuj), Bolfank Lukman (Vitanj, Ptuj), Jože Macun (Nova vas, Ptuj), Jakob Petek (Polance, Ptuj), Viktor Šilak (Turški vrh, Ptuj), Anton Vilčnik (Pacinje, Ptuj). — Mariborski pešpolk: Cetovodje: Trampuš Ernst (Žikarce, Maribor); pešci: Alt Ivan (Crešnjevce pri Slov. Bistrici), Domajnko Franc (Radislavec, Ljutomer), Sovec Jakob (Križevce, Ljutomer), Zadravec Franc (Brebrovnik, Ptuj), Tkavec Josef (Topolšica, Šoštanj), Kotnik Ivan (Topolšica, Šoštanj), Lah Vinko (Brebrovnik, Ptuj), Kačič Karl (Lehen pri Sv. Lovrencu nad Mariborom), Potočnik Ivan (Kamenščak, Ljutomer), Zobec Simon (Reinkovec, Rogatec), Fras Jakob (Crešnjevci, Ljutomer), Slekovec Franc (Terbegovci, Ljutomer), Minih Franc (Vurberg, Ptuj), Taciga Franc (Janski vrh), Petek Ivan (Muretince, Ptuj), Gradišer Karol (Činžat, Maribor), Heric Josef (Branoslovci, Ljutomer), Slatič Franc (Podgorsko, Ptuj), Vodovnik Bogomir (Št. Janž pri Spod. Dravogradu).

Štefeta Iškarjotov konec. Ko je sinoči privatnim putem v Maribor dospela vest: Štefe se je 7. febr. zjutraj obesil — smo slišali celo take, ki jih je vojna spravila ob vsako vero, iz dna duše vzdikali: to je božja kazen! Božji mlini počasi meljejo, pa gotovo! Vojna je nas navadila smrti, v neštetih slučajih tako groze in mukepolne smrti, kakor nam jih najbujnejša zgodovina največjih mučnikov ne pozna. Pretreslo nas je če smo o takih slučajih slišali, še bolj pa, če smo jim bili sami priča in če je slučaj koga izmed nas ali naših slovenskih bratov zadel. In vendar, ko smo sedeč pod slovensko streho sredi okuženega Mariboru zvedeli o Štefetovem koncu, je vsaj vse tiste, ki smo poznali Štefeta in njegovo življenje, zlasti izza zadnjih let, ta vest še vse nekam globje pretresla. Da mali mož, z lokavim jezuitskim obrazom, ni bil v odločilnih trenutkih jugoslovanske usode izvršujoče orodje, nekakšna metla v rokah pometalca dr. Sušteršiča, da ta sicer malopomembni mož ni z dr. Sušteršičevim izdajskim grehom postal skoro jednako velik sokrivec nad izdajstvom svojega lastnega naroda, bi njegov tragičen konec imel le značaj vsakdanjega dogodka. Koliko boljših kot je bil Štefe, se je že brez posebnega širšega uvaževanja obesilo! Kdo je bil ta Štefe? Med slovenskimi žurnalisti je bil eden tistih redkih — bi rekel — samoukov, ki je iz nič dosegel najvišji čin, ki ga žurnalistika svojim sodelavcem podeljuje. Iz navadnega trgovskega pomočnika je zlezal do sourednika, do urednika in zadnja leta do neke vrste glavnega urednika pri listih takratne klerikalne stranke. Kaj je on v tem času svojega delovanja nad slovenskim narodom zagrešil, v to se na tem mestu ne moremo spuščati. Pri strankinem razkolu smo bili vsi, ki smo bili daleč zunaj Ljubljane na bojiščih, radovedni, kam jo bo Štefe

krenil: ali desno po ravni poti k poštenim ljudem njegove stranke, ali s svojim mojstrom zapeljivcem levo navzdol, krenil ji tja, kamor je — spadal po vsem svojem značaju; gospodar in lakaj sta bila vredna drug drugega. Nadaljna zgodovina vam je vsem dobro poznana. Poznana je tudi sramoten pečat, ki ga je Štefe s pomočjo dr. Šušteršiča pritisnil celemu slovenskemu narodu na čelo z njegovim nemškimi kino v slovenskem gledališču. Tam si je možakar zaslužil ogromno denarja, tako vsaj so ljudje trdili. Špekuliral je pri zadružni centrali, s katero je Šušteršič hotel ubiti strankino »zvezo«. Ali kakor v vsem političnem izdajalskem načrtu, tako izdajalci tudi na tem polju niso imeli sreče. Tudi centralo je zadel polom, baje takov polom, kakoršnega še ne pozna zgodovina naših gospodarskih zavodov. Govori se okrog 50 milijonov izgube, ki pa je v večini pokrita s prevzetjem od drugih zavodov, vendar pa je še ostalo nad 12 milijonov nepokritja. To je bil baje zadnji udarec za Judeža Iškarijota. Ko je Iškarijot svojega Učenika prodal, ga je spekla vest, šel je in se obesil. Ali je Štefeta tudi spekla vest ko je šel isto pot? To bi znalo vsaj omiliti vse njegove pregrehe, da, še celo največji greh — izdajstvo! Samo to dvomimo, da bi bila tudi tega Iškarijota pekoča vest gnala na — konopec. Dr. Šušteršič, prvi političen mrlič, njegova desna roka dr. Lampe umrl in zdaj še leva roka, Štefe na konopcu — to je pa očitna božja kazen!

Kaj je z nemškimi odvetniki? Kolikor vemo, je rok, ki ga je določila Narodna vlada za vpis odvetnikov v ljubljansko odvetniško zbornico, potekel dne 23. prosinca. Nikjer nismo čitali, da bi se bil katerikoli izmed nemških mariborskih odvetnikov prijavil za vpis v Ljubljani. Vemo pa, da vsi neovirano razpravljajo pri našem sodišču SHS. Ali izdaja vlada svoje odredbe samo sa šalo?

Usoda vojaških barak. Ko smo med vojno gledali cela predmestja dragih barak, smo ugibali, kaj bo z njimi po končani vojni. Marsikdo je imel pri tem ugibanju svoje načrte, kako bi se te zgradbe najbolje dalje vporabiti tudi za boljše čase po končani vojni. No in kaj se je zgodilo? Te dni, tako nam poroča prijatelj našega lista, grem v bližini topničarske vojašnice, pa vidim in slišim kako vojaki trgajo desko za desko, barako za barako in odnašajo les na vse strani. Vprašam enega, ki je nesel težko naložene deske na rami, kam in zakaj odnašajo les. Nesem domov, mi govori, če nočem, da zmrznem. Naša slavna intendantca je gluha za vse naše prošnje in nasvete, da če premoga ne moremo dobiti, je na Pohorju dovolj lesa, treba je le ponjga iti. Mi danes vemo, da je naša postojanka tu važna, zavedamo se kaj nas še čaka, in zato moramo pač sami skrbeti, da se ohranimo zdrave, kar pri kurjavi, ki jo nam intendantca po svojih mrtvih paragrafih milostno deli, ne bi bilo mogoče. Zato se moramo pač preskrbeti kakor se moremo. To je vse lepo in prav, ga zavrnem, ampak ali nič ne pomislite, da na drugi strani s to samopomočjo oškodujete vojaško upravo, vsaj barake so vendar vojaške, ali ne? Kaj še! Barake so, vsaj kakor smo mi poučeni, last mestne občine in ta jih je prodala nekemu Nemcu, če se ne motim Kiffmanu. In veste za koliko? Za vse vkup merda 100.000 K? Še več bi bile vredne, ampak g. Kiffmann je napravil tako imenitno kupčijo, da vse te barake, kar jih tod okrog vidite, lahko prepusti nam za kurjavo, pa se bo še zmeraj lahko smejal. Pomislite, vse barake, kar jih je v Mariboru in teh bo blizo 200, potem pa še one v Štrnišču pri Ptuj, mogoče tudi toliko, za vse to je dal

kakor je in stoji 35.000 K. To ni mogoče, to bi bil rop na čigarhoče blagajno, bodisi mestno ali vojaško. Če nočete verjeti, pojdite vprašati g. Kiffmana samega. Pa še to mu sporočite: g. Kiffman napravi bolj kupčijo, če te barake ki so še cele, založi z drvami, mi jih bomo raje jemali kot pa trgali deske iz barak, zakaj deske so slaba kurjava. Ali pa še bolje, naj porazdeli drva vsem blizo barak stoječim vojašnicam in drugim revežem, ki v tem mrazu vsled pomanjkanja premoga, pri nekaterih tudi pomanjkanja pameti, zmrzujejo. Ker ne moremo verjeti, da bi bili zgorejšnji podatki glede nakupa barak resnični, prosimo pojasnila od merodajne strani.

Hišni gospodarji in najemniki. Pomanjkanje je stanovanj da gospodarjem ugodno priliko, da pošteno molzejo svoje najemnike. Najemniki so seveda v škripcih in morajo ubogati in plačati. Da ima stranka protekcijo in sploh dobi stanovanje, zahteva gospodar posebno nagrado in se ne sramuje svoto vstaviti v pogodbo. Če se kaj obrabi naj plača zopet stranka sicer ji prebivanje v svoji hiši zagreni, a stranka si ne more pomagati, ker ne dobi drugega stanovanja. Skrajni čas je, da se odpomore stanovanjski bedi. (Opomba uredništva: Naznanite take slučaje policiji ali drž pravdnstvu, pa tudi nam, da postavimo take gospodarje na sramoten oder. Videli bomo, če se temu ne da odpomoči).

Napad na Cmurek so izvršile nemške tolpe 6. februarja opoldne. Tudi popoldne so se vršile majhne praske. Vsi napadi so bili odbiti. Od Špilja do koroške meje je vse mirno. Mi smo dobro pripravljene na vsak napad. Naše čete so tudi porazile nemške tolpe pri Obrajni, Purkliji in Gozdišču, kjer so skušale vdreti na našo ozemlje. — Dokazano je, da je te napade na naše postojanke na levem bregu Mure organiziral Gradec. Graški mogotci so bili natanko poučeni o vseh pripravah v Gleichenbergu in drugih večjih krajih severno od Radgone. Graški nemški akademiki in častniki so cel teden pred napadom hodili od vasi do vasi in so zbirali prostovoljce med kmeti. Jasno je, da je Gradec dal tem tolпам na razpolago municijo, orožje in drug vojni material.

Radgona je v naših rokah. Vse napade smo odbili in pritisnili Nemce in Madžare nazaj. **V preizkavi** zaradi demonstracije je železničar Karl Skalar, ki je iztrgal nekemu Slovencu trobojni trak.

Še Roza Leyrer. Posestnici Rozi Gradšnik na Metavi je računala klobučarica Roza Leyrer za pobarvanje klobuka 35 K in 3 litre fižola. Sodnija se naj tudi za ta slučaj zanima!

8 delavcev iz kurilnice so minolo noč zaslačili, ko so nesli cele nahrbtnike premoga iz kurilnice

Mestni gospodarski urad razglašča: V mestnih prodajalnah se prodaja: Posušeno sočivje po 4 K klg, suhe slive po 6 K 50 v klg, fino namizno olje po 36 K liter, malinovec (60% sladkorja) po 16 K 50 v liter. Prodajalci dobijo primeren popust. — Trgovci, ki se izkažejo, da so ves sladkor oddali na sladkorne karte, dobijo novo zalogo. — Krompir se sedaj vsled mraza ne bo prodajal. Občinstvo naj malo potrpi.

Dopisi.

Romar iz Pobrežja. Svojega patrona sem doslej veliko obrajal. Zdaj ga bom še bolj. Ko sem zadnjič romal okoli šulferajnske šole, sem ga poprosil, naj ukrene v nebesih in v peku vse potrebne korake, da ta nemško-šulferajnski smrad ošvrkne kaka šiba božja. In glejte, moj patron sv. Udri-jih me je vslušal. Poslal je ravno med z nemško republiko okužene Poberžane in

ravno v nemško šolo ravno tiste, ki so se jih najbolj bali: Naše brate Srbe! Večje kazni za Poberžane bi si sa n vrug ne bi mogel izmisliti. Še prvi dan mojega romanja po Pobrežju so bili Poberžani polni napuha. Grozili so s kanoni, ki jih imajo »bratje« v Lipnici namerjene na Maribor. Zaznamovali so že drevesa ob Dravi, na katera bodo pobesili znane jim »windišarje«. Sploh ni bilo več za govoriti z njimi pametne besede. Srbe so zasramovali kot ropaje in morilce, katere bodo do zadnjega podavili, če pridejo do njih. No in zdaj so jim Srbi to dolgo pot do njih prihranili in prišli so sami do Poberžanov. Kako so zdaj naenkrat krotki postali Tam v šoli pa so se nemške junakinje, ki so imele korajžo preganjati mlečozobne otroke, tako prestrašile naselitve Srbov, da so kar druga za drugo v omedlevico popadale. A naši bratje Srbi imajo svoje veselje in potrpljenje s temi zapeljanimi izdajicami. Upajmo da bodo marsikatero dušo, ki bi bila sicer pogubljen, rešili izpred nemškega pekla.

Manifestacijski shod v Prevaljah na Koroškem se vrši v nedeljo dne 16. svečana ob 10. uri dopoldne za celo Mežiško dolino. Protestiralo se bode proti grabežljivim Nemcem, Italjanom in Madžarom, ki nam hočejo odtrgati dele slov. ozemlja. Na shodu govorijo govorniki vseh strank. Zavedni Slovenci in Slovenke! Pridite na ta pomemben shod od blizo in daleč, da se pogovorimo in poučimo v važnih stvareh v uri, ko se odločuje usoda narodov na mirovni konferenci.

Razne novice.

Podjetje podaril uslužbencem. Lastnik tvrdke Petersdorf, ki ima svoje trgovine v Poznanju, Vratislavu in drugod, je svoje podjetje v Vratislavi podaril svojim tamkajšnjim uslužbencem. 10 odstotkov čistega dobička se steka v sklad, iz katerega se uslužbencem zgrade male hišice z vrtom. Ostanek se razdeli na tri dele: eno tretjino dobe poslovodji, drugo tretjino ostalo trgovsko osebje, tretjo tretjino pa tehnično osebje. Vsaka tretjina znaša približno 120.000 mark. Razen tega je lastnik tvrdke razdelil med uslužbenca 75.000 mark. Uslužbenec je 200.

Berlin pleše s smrtjo. Neki nemški narodnjak je dal nabiti velike plakate, na katerih je naslikan simbol Berlina, ki pleše s smrtjo, spodaj pa je zapisano: »Berlin, stoj! Stopi-k zavesti! Tvoj plesalec je smrt!« V Berlinu se namreč zadnje čase silno mnogo zabava in pleše. Bog ve, če si bodo to vzeli Berlinci k srcu, ko jih še strojnice in mrlič niso preplašili.

Priporočam p. t. trgovcem, tvrdkam in občinstvu svojo

trgovsko agenturo in komisijsko trgovino.

Preskrbujem prodajo in nakup vseh v trgovino spadajočih stvari točno in hitro.

Slavko Farkaš

Lukavci, pošta Križevci pri Ljutomeru.

Otročji voziček kupim ta o. j. Po nudbe prosi Trebše. Burgasse št. 26. I. nadstropje 3-1

Sobo če mogoče s prehrano išče Franjo Pirc. štabni og. jičar, rezervna bolnica I v Mariboru.